

Podstawa programowa

język obcy nowożytny nauczany jako drugi - III.2., etap III, rok szkolny, od którego obowiązuje: 2024 / 2025, oficjalna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia ze zmianami z dnia 28 czerwca 2024 r.

Cele kształcenia - wymagania ogólne:

I. Znajomość środków językowych.

Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych i fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

II. Rozumienie wypowiedzi.

Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Reagowanie na wypowiedzi.

Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Zalecane warunki i sposób realizacji:

Skuteczne porozumiewanie się w języku obcym nowożytnym - zarówno w mowie, jak i w piśmie - stanowi nadrzędny cel kształcenia językowego na wszystkich etapach edukacyjnych wyodrębnionych w podstawie programowej w zakresie przedmiotu język obcy nowożytny. Tak zarysowany cel sprawia, że język obcy powinien być przede wszystkim traktowany jako narzędzie umożliwiające uczniowi osiągnięcie różnych, właściwych dla danej sytuacji i motywacji celów komunikacyjnych. Założenie to nie wyklucza jednoczesnego dążenia do osiągania przez ucznia coraz wyższego stopnia poprawności językowej, choć z pewnością, zwłaszcza na początkowych etapach procesu kształcenia językowego, będzie to poprawność w zakresie kilku, kilkunastu najprostszych struktur.

Rozwijanie kompetencji w zakresie języka obcego nowożytnego należy z założenia traktować jako proces wieloletni, naznaczony nierównomiernym rozwojem w zakresie poszczególnych umiejętności, zależny od warunków, w których kształcenie to się odbywa. Zadaniem szkoły jest zapewnienie takich warunków, w których godziny przeznaczone na kształcenie językowe zostaną wykorzystane w sposób optymalny, zarówno dla języka nauczanego jako pierwszy (wiodący), jak i dla języka nauczanego jako drugi.

W kształceniu językowym na III etapie edukacyjnym niezbędne jest:

1) zapewnienie przez szkołę zajęć z języka obcego nowożytnego, którego uczeń uczył się w szkole podstawowej, szczególnie w przypadku języka obcego nowożytnego nauczanego jako pierwszy. Zmiana języka nauczanego jako pierwszy w szkole podstawowej na inny język obcy nowożytny nauczany jako pierwszy w liceum ogólnokształcącym i technikum jest możliwa m.in.:

a) w przypadku oddziałów lub szkół dwujęzycznych, w których język nauczany jako drugi w szkole podstawowej może stać się językiem nauczanim jako pierwszy w liceum ogólnokształcącym i technikum,

b) w przypadku gdy konieczność kontynuacji nauczania danego języka obcego nowożytnego jako pierwszego wiązałaby się z ograniczeniem możliwości wyboru liceum ogólnokształcącego i technikum,

c) w przypadku klas wstępnych przygotowujących uczniów do kontynuowania nauki w oddziałach dwujęzycznych. Decydując się w liceum ogólnokształcącym i technikum na zmianę języka nauczanego jako pierwszy, należy mieć świadomość, że wyłącznie wariant III.1.P zapewnia przygotowanie ucznia do przystąpienia do egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym

- 2) zapewnienie przez szkołę kształcenia uczniów w grupach o zbliżonym poziomie biegłości w zakresie języka obcego nowożytnego. Realizacja tego wymagania może wiązać się z podziałem klasy na grupy bądź stworzeniem grup językowych międzyoddziałowych, również - jeżeli to możliwe - w przypadku przedmiotów nauczanych dwujęzycznie
- 3) w przypadku uczniów technikum - wzbogacanie treści kształcenia o aspekty nawiązujące do zakresu tematycznego związanego z wybranymi efektami kształcenia określonymi w podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, np. bezpieczeństwo i higiena pracy, kompetencje personalne i społeczne. Kształcenie w zakresie języka obcego nowożytnego ukierunkowanego zawodowo (JOZ w podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego) musi odbywać się w ramach języka obcego nowożytnego nauczanego jako przedmiot obowiązkowy w technikum (jednego z dwóch języków obcych nowożytnych nauczanych w technikum)
- 4) prowadzenie zajęć z języka obcego nowożytnego w odpowiednio wyposażonej sali, z dostępem do słowników, pomocy wizualnych, odtwarzacza płyt CD / plików dźwiękowych, komputera ze stałym łączem internetowym, umożliwiającej przeprowadzanie ćwiczeń językowych w parach i grupach
- 5) używanie języka obcego nowożytnego nie tylko jako treści swoistej dla przedmiotu nauczania, ale również jako języka komunikacji podczas zajęć w różnych rodzajach interakcji, tj. zarówno nauczyciel - uczeń, jak i uczeń - uczeń
- 6) tworzenie i wykorzystywanie takich zadań językowych, które będą stanowiły ilustrację przydatności języka obcego nowożytnego do realizacji własnych celów komunikacyjnych ucznia, spójnych z jego potrzebami poznawczymi, emocjonalnymi oraz społecznymi, oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu przez uczniów własnych zainteresowań oraz pasji. Wszystkie te działania powinny docelowo służyć rozwijaniu u uczniów świadomości znaczenia języków obcych w różnych dziedzinach życia społecznego, w tym w pracy, również w odniesieniu do własnej ścieżki kariery zawodowej
- 7) wykorzystywanie autentycznych materiałów źródłowych (zdjęć, filmów, nagrań audio, tekstów), w tym z użyciem narzędzi związanych z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, takich, jak np. tablice interaktywne z oprogramowaniem, urządzenia mobilne
- 8) przeprowadzanie na bieżąco nieformalnej i formalnej diagnozy oraz systematyczne przekazywanie uczniowi i jego rodzicom - w sposób zrozumiały i czytelny dla odbiorcy - informacji zwrotnej na temat poziomu osiągnięć/postępów ucznia w zakresie poszczególnych umiejętności językowych
- 9) zachęcanie uczniów do samooceny własnej pracy i stosowania różnych technik służących uczeniu się. Realizacja tego zalecenia stanowi szczególne zadanie nauczycieli i szkoły. Nauczyciele powinni zachęcać uczniów do pracy własnej z wykorzystaniem filmów, zasobów Internetu, książek (np. uproszczonych lektur), komunikatorów i mediów społecznościowych w odpowiednim zakresie i stosownie do wieku uczniów. W szkole powinny być organizowane wydarzenia związane z językami obcymi, np. konkursy, wystawy, seanse filmowe, spotkania czytelnicze, dni języków obcych, zajęcia teatralne, udział w programach europejskich typu eTwinning, umożliwiające uczniom kontakt z rodzimymi użytkownikami języka oraz innymi użytkownikami nauczanego języka
- 10) wykorzystanie zajęć z języka obcego nowożytnego do rozwijania wrażliwości międzykulturowej oraz kształtowania postawy ciekawości, tolerancji i otwartości wobec innych kultur, niekoniecznie tylko tych związanych z nauczaniem językiem, np. poprzez zachęcanie uczniów do refleksji nad zjawiskami typowymi dla kultur innych niż własna, stosowanie odniesień do kultury, tradycji i historii kraju pochodzenia uczniów oraz tworzenie sytuacji komunikacyjnych umożliwiających uczniom rozwijanie umiejętności interkulturowych.

Kształcenie w zakresie języka obcego nowożytnego nie odbywa się w edukacyjnej próżni - powinno ono wspierać kształcenie w zakresie pozostałych przedmiotów oraz umiejętności ogólnych i być przez nie wspierane. Należy mieć świadomość, że wiele technik stosowanych podczas zajęć z języka obcego nowożytnego, np. planowanie i analizowanie zasobu środków i umiejętności językowych posiadanych i wymaganych do wykonania danego zadania językowego, twórcze wykorzystywanie języka, traktowanie popełnionego błędu jako narzędzia rozwoju własnych umiejętności językowych, wykorzystywanie domysłu językowego w procesie rozumienia tekstu słuchanego i czytanego, odkrywanie wzorców i formułowanie reguł, sprzyja nie tylko rozwojowi umiejętności językowych, ale przyczynia się do rozwoju umiejętności rozumowania w ogóle.

Warto zachęcać uczniów do wykorzystania - zwłaszcza w czasie nauki drugiego języka obcego nowożytnego - znajomości innych języków, w tym również języka ojczystego, w celu ułatwienia uczenia się. Nauczyciel powinien zachęcać uczniów do szukania podobieństw między językami w zakresie słownictwa, gramatyki oraz organizacji tekstu, zwracając jednocześnie uwagę na różnice

międzyjęzykowe. Umożliwi to uczniom stworzenie zestawu tzw. strategii wielojęzycznych. Zajęcia z języka obcego nowożytnego, dla których naturalne i pożądane są ćwiczenia bazujące na pracy w parach lub grupach - w tym debata/dyskusja - dają również doskonałą możliwość rozwijania tzw. umiejętności miękkich, w tym umiejętności współpracy, oceny mocnych i słabych stron własnych oraz kolegów/koleżanek, doceniania wkładu pracy kolegów i koleżanek, np. w ramach pracy projektowej.

Wymagania szczegółowe:

I.

Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych i fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów:

I.1)

człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania),

I.2)

miejsce zamieszkania (np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe)

I.3)

edukacja (np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne),

I.4)

praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsce pracy, praca dorywcza, wybór zawodu),

I.5)

życie prywatne (np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, problemy),

I.6)

żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, lokale gastronomiczne),

I.7)

zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, wymiana i zwrot towaru, promocje, korzystanie z usług),

I.8)

podróżowanie i turystyka (np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie),

I.9)

kultura (np. twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje, media),

I.10)

sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu),

I.11)

zdrowie (np. tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie),

I.12)

nauka i technika (np. wynalazki, korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych),

I.13)

świat przyrody (np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz, ochrona środowiska naturalnego),

I.14)

życie społeczne (np. wydarzenia i zjawiska społeczne).

II.

Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia, instrukcje) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

II.1)

reaguje na polecenia,

II.2)

określa główną myśl wypowiedzi,

II.3)

określa intencje nadawcy lub autora wypowiedzi,

II.4)

określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników),
II.5)

znajduje w wypowiedzi określone informacje,
II.6)

rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

III.

Uczeń rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. listy, e-maile, SMS-y, pocztówki, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, instrukcje, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty narracyjne i literackie):

III.1)

określa główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu,

III.2)

określa intencje nadawcy lub autora tekstu,

III.3)

określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu, czas, miejsce, sytuację),

III.4)

znajduje w tekście określone informacje,

III.5)

rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu.

IV.

Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne:

IV.1)

opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska,

IV.2)

opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości,

IV.3)

przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,

IV.4)

przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość,

IV.5)

opisuje upodobania,

IV.6)

wyraża i uzasadnia swoje opinie, przedstawia opinie innych osób,

IV.7)

wyraża uczucia i emocje,

IV.8)

stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

V.

Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, wpis na blogu):

V.1)

opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska,

V.2)

opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości,

V.3)

przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,

V.4)

przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość,

V.5)

opisuje upodobania,

V.6)

wyraża i uzasadnia swoje opinie, przedstawia opinie innych osób,

V.7)

wyraża uczucia i emocje,

V.8)

stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

VI.

Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach:

VI.1)

przedstawia siebie i inne osoby,

VI.2)

nawiązuje kontakty towarzyskie, rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę, podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie, upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź),

VI.3)

uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia,

VI.4)

wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób,

VI.5)

wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób,

VI.6)

składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje,

VI.7)

zaprasza i odpowiada na zaproszenie,

VI.8)

proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca, prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego,

VI.9)

prosi o radę i udziela rady,

VI.10)

pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,

VI.11)

ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje,

VI.12)

wyraża prośbę oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę spełnienia prośby,

VI.13)

wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę) ,

VI.14)

stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

VII.

Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, e-mail, wpis na czacie lub forum) w typowych sytuacjach:

VII.1)

przedstawia siebie i inne osoby,

VII.2)

nawiązuje kontakty towarzyskie, rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie),

VII.3)

uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz lub ankietę),

VII.4)

wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób,

VII.5)

wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób,

VII.6)

składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje,

VII.7)

zaprasza i odpowiada na zaproszenie,

VII.8)

proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca, prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego,

VII.9)

prosi o radę i udziela rady,

VII.10)

pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,

VII.11)

ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje,

VII.12)

wyraża prośbę oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę spełnienia prośby,

VII.13)

wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę) ,

VII.14)

stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

VIII.

Uczeń przetwarza prosty tekst ustnie lub pisemnie:

VIII.1)

przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach),

VIII.2)

przekazuje w języku obcym nowożytnym lub języku polskim informacje sformułowane w tym języku obcym,

VIII.3)

przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.

IX.

Uczeń posiada:

IX.1)

podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym nowożytnym, oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego,

IX.2)

świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową.

X.

Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, stosowanie mnemotechnik, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym nowożytnym).

XI.

Uczeń współdziała w grupie (np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych).

XII.

Uczeń korzysta z różnych źródeł informacji w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

XIII.

Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczowych lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne, w przypadku gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi, zastępowanie innym wyrazem, opis, wykorzystywanie środków niewerbalnych).

XIV.

Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).